

REGULERING AV FISKET ETTER BLÅKVEITE NORD FOR 62° N I 2025

Fiskeridirektøren har forelagt forslaget til regulering av fisket etter blåkveite i 2025 for Sametinget, jf. lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 4-3. Forslaget legges frem etter enighet med Sametinget. Den foreslåtte reguleringen legger til rette for samiske interesser da kystfiskeflåten reguleres som åpen gruppe.

1 SAMMENDRAG

Bestandsutviklingen har vært negativ i en periode, og både kvoteråd og fastsatt kvote ble betydelig redusert for 2025. Den norske kvoten er redusert med 11 %. Reguleringsopplegget for fisket etter blåkveite foreslås betydelig endret for kystflåten. Fordelingen mellom reguleringsgrupper foreslås videreført. Fiskeridirektøren foreslår at kystflåtens direktefiske reguleres med en periode, og at det settes av en bifangstavsetning når direktefiske ikke er tillatt. Overreguleringen er søkt redusert betydelig for å redusere insentivene til kappfiske. Deltagelsen er antatt å øke med 10 % og overreguleringen er foreslått til 10 %. Dette antas å gi større trygghet for at de alle fleste fartøyene kan fiske maksimalkvoten før fisket stoppes. Dette skal motvirke de siste årenes intensitetsøkning, spesielt med sikte på å redusere tapet av garn og line, og dermed også spøkelsesfiske. Fiskeridirektoratet har aldri tidligere tatt opp slike mengder av tapte blåkveitegarn som i 2024. Fiskeridirektøren er oppmerksom på at brukstap ikke er tilsiktet og svært uheldig for aktørene som rammes. Både organisasjonene og næringsaktørene oppfordres sterkt til å bidra med både innspill til reguleringene for å bidra til at dette minimeres. Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy foreslås regulert med fartøykvoter på 57 tonn.

2 FISKET I 2023

Den norske kvoten av blåkveite var i 2023 på 12 735 tonn, hvorav 66 tonn var avsatt til forskning. Trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy hadde en samlet gruppekvote på 5 082 tonn. Kystflåten under 28 meter disponerte til sammen 7 622 tonn, hvorav 222 tonn var avsatt til bifangst når det direkte fisket ikke var tillatt. Det ble avsatt 200 tonn til kystfartøy over 28 meter som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket. Tabell 1 viser kvoter, fangst, restkvote og førstehandsverdi av blåkveite fordelt på fartøygrupper i 2023.

Tabell 1: Fangst og førstehandsverdi i 2023. Fartøy med fangst over 10 kg.

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Verdi (mill. kr)	Antall fartøy
Trålere	4 988	3 111	-215	156,3	38
Konvensjonelle havfiskefartøy		2 091		116,3	24
Fartøy under 28 meter største lengde	7 481	8 199	-718	352,0	519
Fartøy over 28 meter største lengde	200	79	121	4,2	14

Forskningsfangst	66	2	64	0,1	1
Annet					
Totalt	12 735	13 482	-747	628,5	596

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister og konsesjons- og deltakerregister per 1. oktober 2024

I 2023 utgjorde det norske fisket av blåkveite om lag 13 500 tonn, noe som innebærer at totalkvoten ble overfisket med 747 tonn. Førstehåndsverdien var om lag 630 millioner kroner.

3 REGULERINGEN I 2024

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite. Denne innebærer at Norge får en andel på 51 %, Russland får 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Videre ble partene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2023 enige om en totalkvote på 21 250 tonn for 2024. Med de fastsatte fordelingsnøkklene ga dette en kvote til Norge på 10 823 tonn.

Av den norske kvoten ble 66 tonn avsatt til forskning og 200 tonn til dekning av bifangst for kystfartøy over 28 meter som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket. Kvoten ble videre fordelt med en gruppekvote på 6 334 tonn for kystfartøy under 28 meter største lengde, hvorav 534 tonn ble avsatt til dekning av bifangst når direkte fiske ikke er tillatt. Havfiskefartøy, konvensjonelle havfiskefartøy og trålere, ble tildelt en samlet gruppekvote på 4 223 tonn.

Reguleringen av fisket i 2024 består av følgende elementer:

- Bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap, kunne delta i det direkte fisket etter blåkveite.
- Tillatt med et direkte fiske i to perioder fra og med 3. juni til periodekvoten var beregnet oppfisket (siste fangstdato 10. juni) og fra og med 5. august til periodekvoten var beregnet oppfisket (siste fangstdato 10. august).
- Fisket i de to periodene ble regulert med periodekvoter på henholdsvis 3 500 i første periode og 2 300 tonn i andre periode.
- Fartøyene ble tildelt maksimalkvoter differensierte etter største lengde som ved periodeoppstart var som følger:

Tabell 2: Maksimalkvoter 2024

Største lengde	Maksimalkvote
0 – 13,9 meter	15 tonn
14 – 19,9 meter	16,9 tonn
20 – 27,9 meter	18,75 tonn

- Det ble ikke gjort noen refordelinger
- Det ble ikke satt fiskeforbud i områder og perioder på grunn av internasjonale militærøvelser (såkalte «skytevindu»).
- Fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke var tillatt, kunne ha inntil 7 % bifangst av blåkveite beregnet per uke. Bifangsten for konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde var i tillegg begrenset til 20 tonn.

- Fangst av blåkkeite utenom direktefisket trekkes fra fartøyenes maksimalkvote
- Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy er regulert med en fartøykvote på 65 tonn. Denne kvoten skal også dekke bifangst av blåkkeite i andre fiskerier.

4 UTVIKLINGEN I FISKET I 2024

Tabell 3 gir en oversikt over fangst av blåkkeite fordelt på fartøygrupper per 1. oktober i år. Av Norges kvote på 10 823 tonn, står det ca. 2 450 tonn igjen. Det er ikke registrert forskningsfangst så langt i år. Når det gjelder havfiskeflåten, har 20 konvensjonelle havfiskefartøy og 36 trålere landet fangst så langt i 2024.

Tabell 3: Gruppekvoter, fangst og førstehåndsverdi i 2024. Fartøy med fangst over 10 kg.

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Verdi (mill. kr)	Antall fartøy
Trålere	4 223	945	1 902	53,8	36
Konvensjonelle havfiskefartøy		1 376		83,0	20
Fartøy under 28 meter s.l.	6 334	5 944	390	249,7	503
Fartøy over 28 meter s.l.	200	101	99	5,8	13
Forskningsfangst	66	0	66		
Annet					
Totalt	10 823	8 366	2 457	392,3	572

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister og konsesjons- og deltakerregister per 1. oktober 2024

Tabell 4 viser status over fangst, førstehåndsverdi og deltakelse av fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap. Det har blitt landet 400 tonn blåkkeite som bifangst når direktefisket ikke er tillatt. Kystflåtens periodekvoter og bifangstavsetning på til sammen 6 334 tonn er underfisket med 390 tonn.

Tabell 4: Fangst og deltakelse av konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2024. Fartøy med fangst over 10 kg.

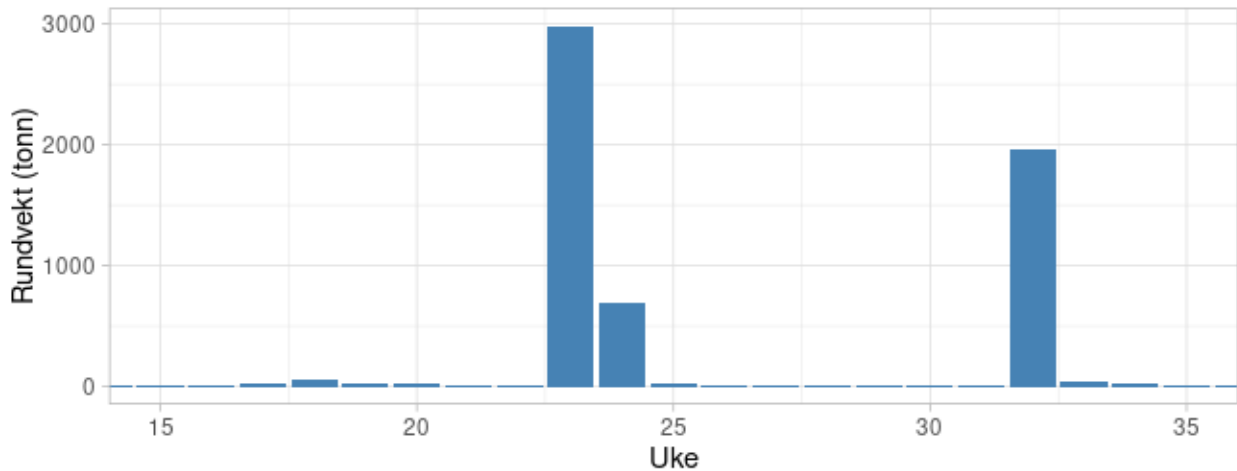
	Fangst (tonn)	Antall fartøy
Bifangst før direktefiske	125	59
Direktefiske 1. periode	3 584	364
Bifangst mellomperiode	151	62
Direktefiske 2. periode	1 959	251
Bifangst etter direktefiske	124	46
Totalt	5 944	507

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 1. oktober 2024

Som tabell 4 viser, har 507 kystfartøy landet blåkkeite så langt i år, mot 519 fartøy i 2023. Den reelle deltakelsen i direktefisket har vært noe lavere, siden en del fartøy kun har landet blåkkeite som bifangst.

Deltakelsen og fisketakten i første periode var relativt god. Fisketakten var svært høy, og det direkte fisket ble stoppet fra og med 11. juni. Dette var vesentlig raskere enn året før, som igjen var vesentlig raskere enn året før dette. Også i andre periode var fisketakten høy, og det direkte fisket ble stoppet fra og med 11. august. Også dette var vesentlig raskere enn fjoråret

og året før det igjen. Relativt godt vær i begge periodene bidro nok til dette. Til sammen varte fisket så vidt over 2 uker, mot 5 uker i 2023. Reduserte gruppekvoter bidrar til redusert fisketid, men fisketakten per dag var også generelt høyere, til tross for at deltagelsen var lite endret.

Figur 1: Fangst per uke, konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2024
Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 6. september 2024

5 BESTANDSSITUASJONEN

5.1 STATUS

Metoden for bestandsestimering ble revidert i 2023, noe som medførte betydelige endringer i estimatene. Biomasseanslagene ble lavere og høstingsraten ble høyere, men trender og fangstråd endres lite. Fangstbar biomasse (lengde ≥ 45 cm) økte fra 2007 til 2014, men har siden vist nedadgående trend. Gytebestanden er noe under føre-var nivå (B_{pa}). Fisketrykket har vært økende siden 2008 og er på det høyeste nivå i tidsserien, med unntak av ett spesielt år. Høstingsraten er betydelig høyere enn estimatet for maksimalt langtidsutbytte (HR_{MSY}). Rekrutteringen varierer noe, og 2017- og 2018-årsklassene er estimert å være relativt store. I den gamle bestandsmodellen ble trolig rekrutteringstoppene overestimert, mens de nå kan være underestimert.

Dette er en langlivet, lavproduktiv art som tilsier et lavt fangstpress. Historisk har kvoter blitt fastsatt høyere enn rådgivningen tilsier, og fangstene har også overskredet kvotene.

5.2 FORVALTNINGSRÅD

Den felles russisk-norske arbeidsgruppen for arktiske fiskeri (JRN-AFWG) anbefaler i henhold til MSY-tilnærming en kvote på 12 431 tonn i 2025. Dette gjenspeiler en fangstrate på 0,139. Dette tilsvarer en reduksjon på om lag 20 % i forhold til kvoteanbefalingen i 2024 og er om lag 35 % lavere enn avtalt kvote.

6 RAMMEVILKÅR I KVOTEAVTALEN MED RUSSLAND FOR 2024

På møtet i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene som nevnt enige om en fordelingsnøkkel for blåveite som gir Norge en andel på 51 %, Russland 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon har fastsatt en totalkvote på 19 000 tonn for 2025, hvilket innebærer en kvote til Norge på 9 675 tonn.

7 REGULERING AV FISKET I 2025

7.1 AVSETNING TIL FORSKNINGSFORMÅL

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2025. Størrelsene på avsetningene til undervisningskvoteordningen, forskningsformål og læringskvoter vil først være kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. Disse vil gå til fradrag i totalkvoten, men utgjør etter all sannsynlighet en svært liten andel av totalkvoten, og vil derfor ikke ha betydning for forslaget til regulering.

7.2 FORDELING AV NORSK KVOTE

Etter innføringen av totalkvoter i 2009 ble tidligere regulering som ga 60 % til kystflåten og 40 % til havflåten i hovedsak videreført. Fra 2018 ble det innført en gruppekvote for havfiskeflåten og bifangstavsetninger til kystflåten. Dette foreslås videreført i 2025.

For å unngå at totalkvoten overfiskes, er det nødvendig å holde tilbake et begrenset kvantum til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter største lengde. Faktisk fangst fra denne gruppen har i 2020 og 2021 vært om lag 125 tonn, men var i 2022 61 tonn og 79 tonn i 2023.

Fiskeridirektøren foreslår en avsetning til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter på 200 tonn.

Fiskeridirektøren legger til grunn en tilsvarende fordeling mellom kystflåten og kystfartøy over 28 meter største lengde, konvensjonelle havfiskefartøy og trålere som tidligere år. Mengden bifangst fra kystfartøy under 28 meter har økt betydelig de seneste årene, men fangstmengden etter direktefisket synes noe redusert inneværende år. Dette kan ha sammenheng med begrensningene i fiskerier som brosme og lange. Avsetningen foreslås derfor noe redusert i forhold til foregående år.

Fiskeridirektøren foreslår en kvote på 5 145 tonn for kystflåtens direktefiske etter blåveite i 2025, samt en avsetning til bifangst på 500 tonn når direktefiske ikke er tillatt.

Videre foreslår fiskeridirektøren at konvensjonelle havfiskefartøy og trålere reguleres innenfor en samlet gruppekvote på 3 764 tonn blåveite.

7.3 REGULERING AV DET DIREKTE KYSTFISKET

Den gjeldende reguleringsordningen i kystfisket har tidligere blitt beskrevet som å ha funnet sin form over tid. De siste årene har intensiteten og interessen for å delta økt betraktelig og fisketiden er blitt redusert til bare om lag 2 uker i 2024, fordelt på 2 perioder. En slik utvikling har flere negative sider, både for fiskeflåten, bestanden og markedet. Direktefisket har blitt

betegnet som et kappfiske som er lite forutsigbart. Kappfiske bidrar til problemer både i selve fisket og nedstrøms i verdikjeden. Det blir økt grad av brukskonflikter og mange kan bli nødt til å gjøre uhensiktsmessige tilpasninger for å få deltatt i fisket. Foredlingsindustrien får svært store landinger i et kort tidsrom og kvaliteten kan være redusert.

Blåkveitefisket foregår på relativt stort dyp og ofte i strømuttsatt farvann. Dette gjør at det er betydelig risiko for brukstap, noe som forsterkes av kappfiske. En stor del av fisket gjøres med garn, der brukstap er spesielt problematisk med hensyn på spøkelsesfiske ved tap. Ettersom det er liten begroing på store dyp og lite annen fiskeriaktivitet, så bevares fiskeevnen lenge, bunndyr spiser raskt opp blåkveite i garnet og det er relativt jevn tilgang på blåkveite. Fiskeridirektoratets årlige opprenskningstokt har derfor spesielt fokus på dette fiskeriet og resultatene fra årets opprenskningstokt er gir en klare indikasjon om økte brukstap inneværende år. Store landinger på kort tid gir generelt foredlingsbedriftene svakere muligheter til å utnytte råstoffet best mulig, og landindustrien har tidligere ønsket at fisket strekkes ut over tid.

På denne bakgrunn finner Fiskeridirektøren det hensiktsmessig å foreslå vesentlige endringer i reguleringen. Herunder spesielt perioden fangsten kan foregå og tildelingen av kvoter på fartøynivå.

7.3.1 Fangstperiode

Det direkte fisket har vært tillatt i to perioder de siste 10 årene som det framgår av tabell 5. Det er svært varierende fra år til år hvor raskt fisket avvikles. Fartøyene har kunnet delta i begge periodene, men innenfor respektive maksimumkvoter.

Tabell 5: Antall perioder og antall uker med direktefiske etter blåkveite

År	Antall perioder åpent for direktefiske	Antall uker åpent for direktefiske
2015	To (første periode ikke stoppet)	12
2016	To perioder	5
2017	To perioder	5
2018	To perioder	7
2019	To perioder	5
2020	To perioder	5
2021	To perioder	13
2022	To perioder	8
2023	To perioder	5
2024	To perioder	3

Fiskeridirektøren ba i 2019 om innspill på om fisket kan gjennomføres med en periode. De fleste høringsinstansene mente at to perioder er den mest hensiktsmessige måten å gjennomføre fisket på. To perioder strekker fisket noe ut i tid og gir fartøyene større valgmuligheter når fisket skal gjennomføres. Det har også gitt forvaltningen noe større mulighet til å stoppe fisket til riktig tid. De seneste årene er kvoten betydelig redusert og fisketakten har økt, noe som tilsier at det blir uhensiktsmessig å benytte to perioder.

I lys av dagens utvikling i fisket foreslås det å regulere fisket med en periode der det åpnes for direktefiske og der det tillates en viss bifangst utenom denne perioden. Oppstart av

direktefisket har generelt vært i midten av mai til starten av juni. Fiskeridirektoratet er ikke oppmerksom på klare hensyn som tilsier en gitt fiskeperiode. Oppstartsdato har de siste årene vært lagt til månedsskiftet mai-juni for å koordinere fisket med oppskytningsaktivitetene til Andøya Space. Bedriften har beskrevet at periodene april/mai og medio august til oktober som spesielt gode for oppskytninger. Av forsiktighetshensyn synes det rimelig å videreføre start av direktefisket på om lag samme tid som tidligere.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap gis adgang til et maksimalkvoteregulert direkte fiske etter blåkveite i en periode fra og med mandag 2. juni og til gruppeknoten er beregnet oppfisket.

7.3.2 Maksimalkvoter

I årene 2012-2024 har det vært fastsatt følgende maksimalkvoter differensiert etter fartøylengde:

Tabell 6: Maksimalkvoter 2012-2024

Største lengde	2015	2016	2017-2023	2024
0 - 13,9 meter	15 tonn	18 tonn	20 tonn	15 tonn
14 – 19,9 meter	17,5 tonn	21 tonn	22,5 tonn	16,9 tonn
20 – 27,9 meter	20 tonn	24 tonn	25 tonn	18,75 tonn

Ettersom det ikke er innført deltakerbegrensning i fisket etter blåkveite er det potensielt mange fartøy som vil kunne fiske på en forholdsvis liten kvote. Interessen må forventes å øke, spesielt ettersom både torske- og hysekvote reduseres betydelig. Videre synes fisketakten noe avhengig av vær- og fangstforhold. Disse har vært generelt gode de siste årene. Ved gode fangstforhold og høy deltakelse vil fisket kunne avvikles på svært kort tid.

Kappfiskeproblematikken er primært knyttet til overregulering av maksimalkvotene og insentivene dette gir til tidlig og raskt fiske. De fleste vil også ønske å gjøre seg ferdig med kvoten relativt raskt, slik at man unngår å måtte delta i to perioder. Årets regulering foreslår å gjennomføre direktefisket i en periode, slik at det sistnevnte elementet unngås. Det søkes også å redusere insentivene gjennom betydelig reduksjon av maksimalkvotene.

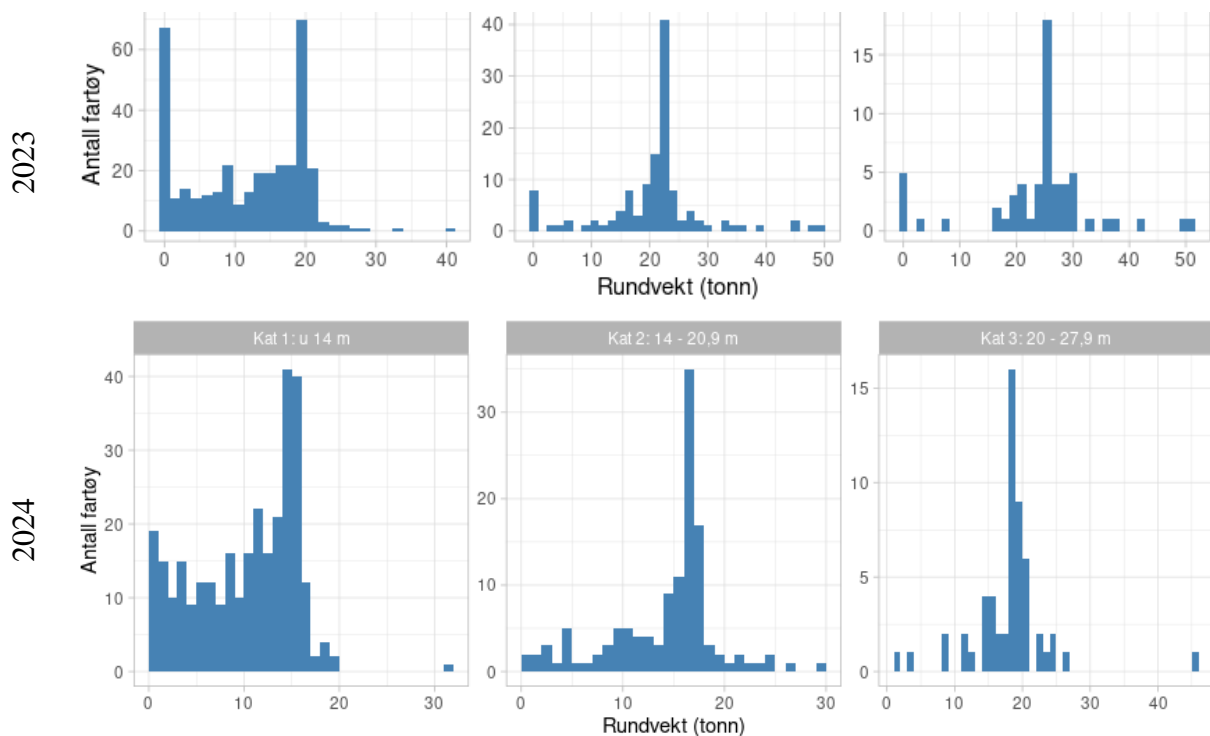
Tabellen under illustrerer hvor store fartøykvotene ville vært i 2024 med samme deltagelse forutsatt at alle utnyttet kvoten fullt ut, altså ingen overregulering. Reduksjonen er til om lag 75 % av maksimalkvotene.

Tabell 7: Illustrasjon av potensielle maksimalkvoter i 2024, fartøy med over 0,25 tonn fangst

Største lengde	Deltagelse	Fartøykvote	Maksimalkvote
0 - 13,9 meter	299	11,4	15,0 tonn
14 – 19,9 meter	126	12,8	16,9 tonn
20 – 27,9 meter	58	14,3	18,75 tonn

De individuelle fartøyenes kvoteutnyttelse de to seneste årene er illustrert i figur 2. Med unntak for de minste fartøyene finner vi at kategorien med de fleste fartøyene har en fangst på om lag maksimalkvoten. Dette gjelder for alle lengdegruppene i kystgruppen. Dog ble periodekvoten noe overfisket i 2023, som bidro til å øke gjennomsnittlig fangst. Figuren viser

at betydelig flere av fartøyene i den minste lengdegruppen bare fikk utnyttet deler av maksimalkvoten. I de øvrige lengdegruppene ser fordelingen av utnyttelsen relativt lik ut, og en betydelig større andel av fartøyene er nær full utnyttelse.

Figur 2: Histogram over fangst per fartøy, konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2023 og 2024. Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 1. oktober 2024

På denne bakgrunnen foreslår Fiskeridirektøren at det tildeles svakt overregulerte maksimalkvoter basert på forventet deltagelse og forventet utnyttelse av maksimalkvotene i de ulike lengdegruppene. Reduserte både gruppe- og maksimalkvoter gir isolert sett grunn til å forvente redusert deltagelse ettersom totaløkonomien i fisket svekkes. Samtidig bidrar trolig kvotereduksjonen for torsk, hyse og blåkveite til økt deltagelse. Innføring av sammenslåingsordningen for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter vil trolig også redusere deltagelsen noe. I 2024 var det 217 fartøy under 11 m som har fisket mer enn 0,25 tonn blåkveite. Det forutsettes likevel i beregningene av deltagelsen i alle gruppene øker med 10 %.

Kvoteutnyttelsen varierer i de ulike lengdegruppene, og er lavest for de minste fartøyene. Dette kan ha sammenheng med at disse er i svakest posisjon til å utnytte disse før fisket stoppes, men kan også skyldes forskjeller i ønsket aktivitet. I anslagene legges det opp til 10 % overregulering. Fangspotensialet i direktefisket påvirkes også noe av at bifangsten tatt før direktefisket reduserer fartøyenes fangster. Dette utgjør med reduserte kvoter noe større andel, men forventes ikke å ha vesentlig betydning. I tabellen under er det bare talt opp fartøy med større fangst enn 0,25 tonn i perioden mai til og med august. Det vil være en viss fangst knyttet til disse fartøyene også, noe som virker i motsatt retning.

Tabellen under illustrerer deltagelsen de seneste to årene og anslått deltagelse i 2025, noe som er usikkert. Tabellen angir også maksimalkvoten per lengdegruppe for en proporsjonal reduksjon i fjorårets maksimalkvoter ved en overregulering på 10 %.

Tabell 8: Deltagelse (fartøy med fangst over 0,25 tonn fra mai til og med august) og anslag forventet deltagelse 2025 og forslag til maksimalkvoter

Største lengde	Deltagelse 2023	Deltagelse 2024	Anslag deltagelse 2025	Maks. kvote 2025
0 - 13,9 meter	295	299	329	10,0
14 – 19,9 meter	117	126	139	11,25
20 – 27,9 meter	56	58	64	12,5
«Overregulering»	40 %	33 %		10 %

Dersom det i tillegg til dette gis mulighet for kvotefleksibilitet mellom år vil problematikken rundt kappfiske kunne reduseres gjennom at det kan gis maksimalkvoter med større sikkerhet for at de fleste fartøyene kan utnytte disse fullt ut. Fiskeridirektoratet har i forbindelse med arbeidet med reguleringsforslaget også undersøkt muligheten for å kunne tildele fartøykvoter og la fartøyene selv velge når fisket skal foregå innenfor en relativt vid periode, eksempelvis fra starten av mai til august. For å redusere usikkerheten i deltagelse kunne man benytte en påmelding med et depositumsbeløp. Det er usikkerhet rundt hjemmel for en slik ordning, men dette er noe Fiskeridirektoratet vil undersøke videre og som kan bli aktuelt senere. En eventuell kvotefleksibilitetsordning vil også bidra positivt i denne sammenhengen.

Fiskeridirektøren foreslår at det tildeles maksimalkvoter som vist i tabell 8. Det bes om innspill på anslått deltagelse og eventuell overregulering av maksimalkvotene.

7.3.3 Bifangst i kystgruppen

Mengden blåkveite som har medført inndragning har økt de senere årene. Dette kan indikere at fiskeflåten i økende grad opplever problemer med å holde andelen blåkveite innenfor grenseverdien på 7 %. Fiskeridirektoratet indikerte i reguleringsmøtet i 2022 at dette forholdet skulle følges opp fremover.

Andelen blåkveite i landingene varierer betydelig og er generelt høyest i oktober for så å falle til lave nivå i november og desember. I all hovedsak har andelen vært under 7%, men de seneste årene har denne økt. Fra og med uke 37 i 2023 hadde om lag halvparten av landingene med blåkveite i fangstene mer enn 7 % og det ble landet betydelige mengder blåkveite som bifangst. Så langt i 2024 ser mengden blåkveite tatt som bifangst å være redusert, men det er fortsatt en betydelig mengde som fiskes med høyere andel enn 7 %. Det er viktig å tilrettelegge for at all fangst rapporteres og at fisket kan gjennomføres. Myndighetene vil derfor fortsette å følge opp dette forholdet fremover. I denne forbindelse ble mengden som avsettes til bifangstfiske økt i 2024 og vil fortsatt holdes relativt høy.

Det er et relativt lite antall fartøy som står for en betydelig del av bifangsten. I 2023 var det 11 fartøy som hadde landet over 10 tonn blåkveite hver. Dette er redusert til 3 fartøy så langt i 2024. I hovedsak landes blåkveite i denne perioden med innblanding under 20 %.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre ordningen med at fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke lenger er tillatt, kan ha inntil 7 % blåkveite om bord til enhver tid, ved avslutning av fisket og av landet fangst.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med ukeavregning for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap og som leverer flere ganger pr. uke, videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at blåkveite tatt som bifangst når det ikke er adgang til direktefiske, går til fradrag i det enkelte fartøys maksimalkvote i det direkte fisket.

Dersom konvensjonelle kystfartøy over 28 meter skal tildeles en kvote som skal kunne tas i et direktefiske, vil det innebære et betydelig kvantum på bekostning av de øvrige gruppene. Etter fiskeridirektørens oppfatning er det ikke hensiktsmessig med en liberalisering av reguleringen for denne gruppen. Det legges da også til grunn at rederne ved utskiftning til større fartøy gjorde et valg som innebar at de ikke kan delta i et direktefiske etter blåkveite.

Fiskeridirektøren foreslår at konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde ikke kan ha mer enn 12,5 tonn blåkveite som bifangst i løpet av 2025.

7.4 REGULERING AV FISKET FOR TRÅLERE OG KONVENSJONELLE HAVFISKEFARTØY

Inneværende år har trålere og konvensjonelle havfiskefartøy kunnet fiske og lande en fartøykvote på 65 tonn blåkveite. Denne kvoten skal også dekke eventuell bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

Deltakelsen til trålere og konvensjonelle havfiskefartøy har i foregående år vært forutsigbar og ganske stabil. De fleste fartøyene har utnyttet kvoten godt. I 2023 (2022) deltok 38 (41) trålere og 24 (25) konvensjonelle havfiskefartøy. Så langt i 2024 har 38 trålere og 20 konvensjonelle havfiskefartøy landet fangst av blåkveite. Det er nå registrert 39 tråltillatelser og 26 konvensjonelle havfiskefartøy. Med redusert torskekvote er det rimelig å forvente at alle fartøyene deltar og at alle tar hele sin kvote. En del av fartøyene har en viss overutnyttelse av fartøykvoten. Det foreslås derfor ingen overregulering for 2025.

For 2025 foreslår fiskeridirektøren at trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy tildeles en fartøykvote på 57 tonn blåkveite. Denne kvoten kan fiskes i et direktefiske, men må også dekke bifangst i andre fiskerier.

7.5 FREMMEDSTOFFER I BLÅKVEITE

Havforskningsinstituttet har foretatt en basisundersøkelse for blåkveite ved prøvetaking i perioden 2006-2008. Det er gjennomført oppfølgingsundersøkelser i perioden 2011-2015 og i 2017-2024.

På bakgrunn av resultatene fra basisundersøkelsen og oppfølgingsundersøkelsene ble det bestemt å stenge for fiske etter blåkveite, først et område ved Trænadjupet i 2011, og deretter et område langs Eggakanten utenfor Lofoten i 2012. Disse stengningene ble videreført fram til og med 2015.

Undersøkelsene har vist at det er betydelig variasjon i nivåene av dioksiner og dioksinlignende PCB i blåkveite fra år til år i alle områder som er undersøkt. Generelt er det vist at nivåene har vært høyest for prøver av fisk fanget i perioden 2006-2008 og i 2012, mens blåkveite fanget i 2011, 2013 og 2014 har hatt lavere verdier. Analysene fra 2015 viste et stabilt lavere nivå, og Mattilsynet anbefalte derfor at de to områdene kunne åpnes for fiske i 2016. Etter dette har ingen områder blitt stengt på denne bakgrunn.

Det vil fremdeles være behov for tett overvåkning av nivåene av fremmedstoffer, særlig dioksiner og dioksinlignende PCB. I 2023 og 2024 ble det tatt prøver ved eggkanten mellom 72 og 73°N og i hovedområde 03 (Øst-Finnmark). Resultatene for 2020-2023 og de foreløpige for 2024 (ikke analysert for organiske miljøgifter), viser at nivåene av miljøgifter ligger godt under grenseverdiene for mattrygghet. Ingen enkeltfisk oversteg grenseverdiene for tungmetaller eller organiske miljøgifter.

7.6 RØKTINGSFREKVENS

Røktingsfrekvensen av garn i blåkveitefiske varierer med område, tilgjengelighet, værforhold og andre faktorer. I mange tilfeller bidrar dette til betydelig kortere røktingsfrekvens tidlig i fisket enn hva som er maksimalt tillatt. Dette er gunstig av hensyn til både kvalitet og mer optimal høsting. Fiskeridirektoratet finner det likevel riktig å minne om at blåkveitegarn skal røktes minst annen hver dag. Dette primært av dyrevelferdshensyn, men forsøk har vist at bunndyr, fortrinnsvis lus, kan angripe fisken allerede i en tidlig fase, noe som igjen kan føre til redusert kvalitet, samt uakseptabelt utkast.

7.7 TAP AV GARN

Garn- og linefiske etter blåkveite foregår på store dyp, ofte med utfordrende driftsforhold som kan medføre tap av fiskeredskap. Gjenfinningsforsøk, slik høstingsforskriften krever, er ofte svært utfordrende, og mange gjør derfor ikke slike forsøk. Dette medfører spøkelsesfiske og unødig beskatning. Erfaring viser også at blåkveitegarn opprettholder fiskeevnen lengre enn andre garn som følge av at det er lite begroing på store dyp samt liten annen fiskeriaktivitet. Oppsummert er blåkveitefiske med garn- og line særlig utsatt for tap og hvor garn utgjør en langvarig fare for spøkelsesfiske og ytterligere fastheking med tap, dersom dette ikke blir gjenfunnet og fjernet.

Fiskeridirektoratets opprensningstokt klarer å fjerne det meste av blåkveitegarn som er meldt mistet, men ikke alt. Strøm og avdrift medfører at det kan være flere tap i samme posisjonsområde. I tillegg ser vi at ikke alle melder sine tap i henhold til § 68 i høstingsforskriften. Det ble innført krav om merking av blåkveitegarn i 2024. Det kan ikke utelukkes at kravet til merking har vært en bidragsyter til at både andel meldte tap og gjenfinningsmengde ble rekordhøy i 2024. En regulering med mindre grad av kappfiske vil redusere intensiteten i fisket, med et tydelig mål for at dette skal bidra til reduserte brukstap og negative konsekvenser i form av spøkelsesfiske og forsøpling.